ድምጺ ሓርነት
18 ሚያዝያ 2004

መጀር ጀነራል ብርሃነ ገረዝጊሄር መን ኢዩ?

ብርሃነ ብ1949 ዓ.ም ተወሊዱ፤ ናይ 1ይን 2ይን ደረጃ ትምህርቱ ድማ ኣብ ቤት ትምህርቲ ቅዱስ ጊርጊስ መንደፈራን ኣስመራን ወደኡ፤ ቀጺሉ ኸኣ ትምህርቱ ንምቕጻል ናብ ኣዲስ ኣበባ ዩኒቨርሲቲ ኣትዩ፣ ናይ ስነ-ቀመም (Chemistry) ትምህርቲ ን2 ዓመት ተማሂረ። ኣብቲ እዋን ኣብ ዩኒቨርሲቲ ርሱን ፖለቲካዊ ምንቅስቓስ ይካየድ ስለዝነበረ፣ ብምስጢር ምስ ካልኦት መማህርቱ ኣብቲ ፖለቲካዊ ቃልሲ ነጠፈ። ነዊሕ ከይጸንሐ ከኣ፣ ትምህርቱ ኣቋሪጹ ምስ ካልኦት ብጾቱ፣ ብስዉእ ርስቶም ተመሪሖ ካብ ኣዲስ ኣበባ ነቒሉ ድሕሪ 4 መዓልታት ጉዕዞ ብወርሒ 3/1972 ናብ ህ.ሓ.ሓ.ኤ ተጸንበረ።

ብርሃነ ድሕሪ ምስላፉ ብደረጃ ተራ ተጋዳላይ፣ ኮሚሳር ጋንታ፣ ኮሚሳር ሓይሊ ባሕሪ ከምኡ'ውን ኣብ 1975 ዓ.ም ምስ ምቛም ቦጦለኒታት፣ ኮሚሳር ቦጦሎኒ 607 ኮይኑ ብተኣማንነትን ብልዑል ጅግንነት ተዋጊኡን ኣዋጊኡን ኢዩ።

ብ1977 ዓ.ም ኣብ ዝተገብረ 1ይ ውድባዊ ጉባኤ ኣባል ማእከላይ ሽማግለን ፖለቲካዊ ቤት ጽሕፈት ኰይኑ ተመርጸ። ብደረጃ ፖ/ቤ/ት ድማ ሓላፊ ክፍሊ ሕክምና ኰይኑ እናሰርሐ፣ ብተወሳኺ ኣብ'ቲ እዋን'ቲ ከተማታት ሓራ ንምውጻእ ዝካየድ ኣብ ዝነበረ ዓ በይቲ ወተሃደራዊ መጥቃዕትታትን ግጥማትን፣ ነቲ ብዘመናዊ ኣጽዋር ዝዓጠቐ ግዙፍ ወተሃደራዊ ሓይሊ ስርዓት ደርግ ኣላሽ ካብ ዘበሉ ወተሃደራዊ መራሕቲ ሓደ ኢዩ።

ተጋዳላይ ብርሃነ ዋላ'ኳ ሓላፊ ክፍሊ ሕክምና እንተነበረ፣ ከም ተደራቢ ስርሑ መብዛሕትኡ ግዜ ኣብ ወተሃደራዊ መደባት ተዋፊሩ ይሰርሕ ነበረ። ኣብ 1985 ዓ.ም፣ ከኣ ኣብ ድሕሪ መስመር ጸላኢ ማለት ብሸንኽ ምዕራባዊ ዞባ ዝነበራ ኣሃዱታት ህዝባዊ ግንባር ኣወሃሃዲ ኰይኑ ምስ ሓለፍትን ተራ ተጋደልትን ብፍቕርን ብጺያዊ ሓልዮትን ዝተቓለሰ ውፉይ መራሒ ኢዩ። ከምኡ ስለዝኾነ ከኣ፣ ኣብ 1987 ዓ.ም ዝተገበረ 2ይ ውድባዊ ጉባኤ ኣባል ማእከላይ ሽማግለ ተመርጸ።

ኣብቲ ብ1991 ዓ.ም ዝተኻየደ ደምዳሚ ውግእ'ውን ብሸንኽ ምዕራባዊ ግንባር ዝነበረ ወተሃደራዊ ስርሓት ኣብ ምእላይን ምውህሃድን ልዑል ኣበርክቶ ካብ ዝነበሮም ወተሃደራዊ ሓለፍቲ ሓደ ነበረ።

ድሕሪ ነጻነት ኣመሓዳሪ ኣውራጃ ሓማሴን፣ ብድሕሪኡ'ውን ናይ ክፍሊ ኢንዱስትሪ ሓላፊ ኰይኑ ኣገልገለ።

ብ1994 ዓ.ም ኣብ ዝተገበረ ውድባዊ ጉባኤ ኣባል ማእከላይን ሃገራዊን ባይቶን ኰነ። ናይ መጀር ጀነራል መዓርግ ለቢሱ ከኣ ኣብ ምክልኻል ሓይልታት ኤርትራ ከም ኣዛዚ ሓይሊ ምድሪ ተመደበ። ብ1998 ዓ.ም ኣዛዚ ናይቲ ኣብ ትሕቲ ሚኒስትሪ ምክልኻል ዝቐመ ሃገራዊ ዐቐር ሰራዊት ኮይኑ፣ ስርሓቱ እናሰላሰለ እንከሎ፣ ካብ ሓላፍነቱ ከም ዝወረደ፣ መዓርጉ ከኣ ከም ዝተቐንጠጠን ብ11/ጥሪ/2001 ብሚኒስተር ስብሓት ኤፍሬም ብቓል ተነግረ።

መጀር-ጀነራል ብርሃነ ነዚ ውሳነ'ዚ ነጸጎ፡ ተሪር መልእኽቲ ከኣ ብ12/ጥሪ/2001 ናብ ፕረዚደንት ጸሓፈ። ገለ ካብቲ ትሕዝቶ ናይ'ቲ መልእኽተ ከኣ፡ መጀመርያ እቲ ውሳነ ብጽሑፍ ኪቐርበሉ ሓተተ፥ ን30 ዓመት ዝተቓለሰሉ ዕላማ ህዝቡን ሃገሩን ሓራ ንምውጻእ ከም ዝኾነ ጠቒሱ፡ ኣብ ትሕቲ ዝኾነ ይኹን ኩነታት ድማ ቃልሱ ከም ዝቅጽል፡ ዝተወሃቦ መዓርግ ፍረ-ጻማ ቃልሱ ድኣ'ምበር ብህያብ ዝተቶኾበሉ ከም ዘይኮነ ኣነጸረ። ጉድለት እንተኣልዩዎ ብሕጊ ኪሕተትን ብነጻ ፍርዳዊ ኣካል ጉዳዩ ኪረአን ኪምርመርን ቅሩብ ምዃኑ ገሊጹ፡ ኣብ ስራሕ ዘይድለ እንተኾይኑ ናይ ስንብታ ወረቐት ኪወሃቦ ብወግዒ ሓተተ። እንተኾነ ጸሓፊት ፕረዚደንት ብዝተዋህባ መምርሒ መሰረት፡ ብጽሑፍ ዘይኮነስ ብተሌፎን፡ ደብዳቤኡ ፕረዚደንት ኪቅበሎ ፍቓደኛ ከም ዘይኮነን፡ ጉዳዩ ንሚኒስተር ምክልኻል ከቕርብ ሓቢራ ደብዳቤኡ መለሰትሉ።

ሜ/ጀ ብርሃነ ካብ ስራሕ ጠጠው ኢሉ እኳ እንተነበረ፡ 3ይ ወራር ካብ ዝጀመረሉ ክሳብ ዝውድእ ከም ወተሃደራዊ ኪኢላ ምስ ኣዘዝቲ ሰራዊት ብምትሕግጋዝ ኣበርክቶኡ ዘወፈየ መራሒ ኾናት ኢዩ።

ክቡራት ሰማዕትና መጀር-ጀነራል ብርሃነ ገብረእግዝኣብሄር ንኣብ ግዜ ቃልሲ ዝነበረ ኣካይዳን ኣብ ግዜ ነጻነት ዝተራእየ ኩነታትን ከምዚ ዝስዕብ ገይሩ ይገልጾ፡- “*ህ.ግ.ሓ.ኤ ኣወንታዊ ጎድኑ ከም'ቲ ኩሉ ተጋዳላይ ዝፈልጦ ዝሰርሓሉን ዓለምን ህዝቢን ከይተረፈ ዘደነቖ ሓድነት፡ ምትእምማን፡ ብጻይነት፡ ተወፋይነት ፍቅርን ሓልዮትን ኢዩ ነይሩ። ከም'ዚ ኪብል ከለኹ*” ይብል፡- “*ዝኾነ ይኹን ጌጋታት ኣይነበረናን ማለተይ ኣይኮነን ብምንጽጻር ግን ኣወንታዊ መዳያት ይዓቢ ኔሩ፡ እዚ ኩሉ ብልጫታት ኣብ'ዚ እዋን እዚ ኣይተዓቀበን፡ እዚ ኩሉ ህዝቢ ዝዛረበሉን፡ ኡይ ዝብለሉን ዘሎ ሓቂ'ዩ፡ ህዝቢ ብዙሕ ዘይዓገበሎም ሕቶታት ከምዘለው'የ ዝፈልጥ።*”

ንትካላዊ ኣሰራርሓን ዓቅሚ ሰብን ኣመልኪቱ “*ኣሰራርሓና ልዕሊ ናይ ሜዳ'ኳ ኪኸይድ እንተነበሮ ዝተራእየ ለውጢ የሎን ጥራይ ዘይኮነስ ንዝነበረ'ውን ኪንዕቅቦ ኣይከኣልናን፡ ምኽንያቱ ድማ ሕግን ትካላዊ ኣሰራርሓን ተኸቲልና ክንንዓዝ ስለዘይጸናሕና፡ ሕጋዊ፡ ትካላዊ፡ ባጀታዊን ብዝኾነ መንገዲ ንጕዓዝ ስለዘየልና ኢና*” ኢሉ ይገልጾ።

መጀር-ጀነራል ብርሃነ ርእይቶኡ ኣብ ጉዳይ ወያኔን ዝማዕበለ ዝምድናታት ኪገልጽ እንከሎ ከምዚ ዝስዕብ ይብል፡-

“*ካብ 1978-'80 ዓ.ም ዝምድና ወያኔን ህ.ግ እናሓርፈፈ ኢዩ መጺኡ። ኣብ 1985 ዓ.ም ድማ ብወግዒ ንሱን ተጋዳላይ ሰብሓትን ናብ ካርቱም ብምኻድ ዝነበረ ዝምድና ጠጠው ከምዝብል ጌሮም። ምኽንያቱ ወያኔ ኣንጻር ህ.ግ ፖለቲካዊ ዘመተታት ከካይዱን ህ.ግ ነጻነት ከምጽእ ኣይክእልን ኢዩ ይብሉ ስለ ዝነበሩን ኢዩ። ብድሕሪ'ዚ ግንባር ናደው ኣብ ዝደምሰሰናሉ ብሬድዮ ፈነውኦም ንዓወታትና ዘመጉስ ኪዝምሩን ኪጭድሩን ጀሚሮም። ብሓባር ኪንሰርሕ ድማ ሓቲቶም። ስለ'ዚ ድማ ኣብ 1989 ዓ.ም ዝተገብረ መጥቃዕቲ ሽረ-እንዳስላሴ ናይ ሓባር ወተሃደራዊ ስርሒት ተገብረ። ኣብ'ዚ እዋን ብህዝቢ ይኹን ተጋደልቲ ወያኔ ኣንጻርና እንድዮም ዝሰርሑ ኔሮም ስለምንታይ ዝብል ስምዒት እኳ እንተነበረ ናይ ሓባር ጸላኢ ምድምሳስ ስለ ዝነበረ'ቲ ዕላማ ዝምድናና ቀጺሉ። ብድሕሪ'ዚ ብወገን ወያኔ ኣብ ግዜ ረፈረንዱም ንሕቶ ኤርትራ ምድጋፍ፡ ኣብ'ቲ ዝቀጸለ ዝምድና ቀሊል ተራ ኣይነበሮን፡ ኣብ ዶባት ክልቲኣን ሃገራት ዝረአ ዝነበረ ናይ ንግድን ካልእ ሕቶታትን ጉዳያት ኔሩ'ዩ። ኣብ መወዳእታ 1996ን*

መጀመርያ 1997ን ድማ ግሁድ ዝኾነ ምግሃስ ውዕላትን ዶባትን ይረአ ኔሩ። እንተኾነ ኪወሩና ዝብል ግምት ኣይነበረናን፣ ገለ ወተሃደራዊ ጎንጽታት ግን ኪጋጥም ከምዝኽእል ንግምት ነርና።"

ንንይ ወራር ኣመልኪቱ'ውን፡- *"ናይ መወዳእታ ዕላማ ወያኔ ኣብ ኤርትራ ካልእ ስርዓት ንምምጻእ ስለ ዝነበረ ኣይተዓወቱን። ኣብ 3ይ ወራር ዝተራእየ ወተሃደራዊ ድኽመት ብሰንኪ ኣጽዋር፣ ሰብኣዊ ዓቅሚን፣ ኣዘዝቲ ሰራዊትን ኢዩ ኣይብልን"* በለ።

መጀር-ጀነራል ብርሃነ ንሕግታት ሰልፍን ትግባረ ቅዋምን ኣድላይነቱ ክገልጽ ከሎ፡-

"ሕብረ-ሰልፋዊ ስርዓት እንታይ ማለት ኢዩ? ህ.ግ ኣብ 2ይ ሓድነታዊ ጉባኤኡ፣ ኣብ መጻኢት ኤርትራ ብዙሕነት ሰልፍታት ኣገዳስን ጠቓምን ምዃኑ ወሲኑን ንህዝቢ ገሊጹ ኢዩ። ኣገዳስን ጠቓምን እንተዘይከውን'ክ ስለምንታይ ኢዩ ህዝቢ ኤርትራ ነቲ ብኺኢላታት ዝተነደፈን፣ ብተሳትፍኡ ዘጽደቖን፣ ብዙሕነት ሰልፍታት ዝሕመረቱ ፖለቲካዊ ህይወት ኪህሉ ዘፍቅድ ቅዋም ብ1997 ዓ.ም ዘጽደቖ? ስለምንታይ ኢዩኸ ሃገራዊ ባይቶ ኤርትራ ኣብ መበል 13 ኣኼብኡ፣ ሕግታት ሰልፊ እትነድፍ ኮሚቴ ዘቖመን ኣብ 2001 ዓ.ም ሃገራዊ ምርጫ ክካየድ ዝወሰነን? ኣገዳስነቱ ተፈሊጡን ተራእዩን'ዶ ኣይኮነን? እቲ ሕጂ ኩነታት ኣይፍቅድን ዝበሃል ዘሎኸ ኣብ ውሽጣዊ ጉዳይ ሃገር ኣስጋእነቱ ክሳብ ክንደይ ኢዩ?" ዝብል ሕቶታት ኣቕረበ። ቀጺሉ፣ *"ቅዋም መንግስቲ ኤርትራ ንቕርጽን ኣቃውማን ዝምልከት ዓንቀጻት ብንጹር ሰፊሩ ኣሎ። ስልጣንን ሓላፍነትን ክልቲኡ ባይቶታት፣ ካቢነ-ሚኒስተራት...ወዘተ እንታይ ምዃኑ ኣብ'ቲ ቅዋም ተነጺሩ ኣሎ። እዚ ግን ሰሪሑ ኪበሃል ኣይከኣልን፣ እቲ ምኽንያት ንህዝቢ ኪግለጽ ኣለዎ፣ ህዝቢ ብዛዕባ'ዚ ክፈልጥ መሰሉ ኢዩ። ኪሓተሉ'ውን ግቡኡ ኢዩ። እቲ ህዝቢ ዝጽበዮ ዘሎ ቅዋም ኪትግበርን ቅዋማዊ መንግስቲ ኪምስረትን ድማ ግዜኡ ኢዩ"* በለ።

ክቡር ህዝቢ ኤርትራ፣
ብርሃነ ገረዝጊሄር ሓደ ካብቲ መለለዪ ጠባዩ ብትብዓት ዝተራእዮ ዝዛረብን ምንባሩ እዩ። ኣብ መበል 13 ኣኼባ ማእከላይ ባይቶ ፕረሲደንት ኢሳያስ ኣፈወርቂ ንሳልሳይ ወራር ኣመልኪቱ ብዓወት ሰራዊት ኤርትራ ከምዝተዛዘመ ገለጸ እሞ፣ ብርሃነ ትቕብል ኣቢሉ "ዶባትና ተጣሒሱ ጸላኢ ልዕሊ 100 ኪ.ሜ ኣብ ውሽጢ ሃገርና ኣትዩ፣ ህዝብና ተኸላቢቱ ከብቅዕ፣ ነዚ ዓወት ኢዩ ምባልካ ቅቡል ኣይኮነን። ምሽፍፋን ገዲፍና ብቅንዕና ነዚ ኵናት ንገምግሞ፣ ስለምንታይ ከምዚ ዝኣክል ማህሰርይቲ ከም ዝወረደና ከኣ ንፍለጥ እሞ ንመሃረሉ" በለ። ሽዑ ኢዩ ሙስጣፋ ኑርሕሴን፣ ኣመሓዳሪ ዞባ ጋሽ-ባርካ፣ ተደናጊሩ "ክሳብ ሕጂ ከምዝሰዓርና ኢዩ ኪንገረና ጸኒሑ፣ ሕጂ ተሳዓርና ይበሃል ኣሎ እሞ፣ ስዒርና ዲና ወይስ ተሳዒርና?" ኢሉ ንኣቦ ወንበር ከነጽረሉ ሓተተ። ኢሳያስ ከኣ "ስዒርናን ተሳዒርናን" ኢሉ መለሰሉ እሞ ዓገበ። ነዚ ኩሉ ክትዕ ዘለዓዓለን ዘረሳሰነን ብርሃነ ገረዝጊሄር ኢዩ ዝነበረ። ካብቲ ኣኼባ ምስ ወጽኡ ሓደ ካብቶም ኣባላት ባይቶ ንብርሃነ "ነቲ ሓቂ ከምዚ ጌርካ ምድርጓሕ የዋጽእ'ዶ?" ኢሉ ምስ ሓተቶ ብርሃነ ከኣ "እቲ ዘይምድርጓሕ ፈቲንናዮ ኢና ግን ኣይሰርሐን፣ ሕጂ ከኣ ነቲ ሓቂ ከም ዘላታ ምትኳሳ ጥራሕ ኢዩ ዘዋጽእ። እዚ ኪብለካ ከለኹ ግን ዋጋ ሓቂ ክቡር ምዃኑ ዘንጊዐ ኣይኮንኩን" በሎ ይበሃል። ሎሚ ብርሃነ ነዛ ሓቂ እዚኣ ይኸፍለላ ኣሎ።

ክቡር ህዝቢ ኤርትራ፣

መንግስቲ ኤርትራ ኣብ ቅድሚ ዓይኻ ንሓቂ ቀቢሩ ብሓሶት ኪትክኣ ይቃለስ ኣሎ። ብርሃነ ውላድካ ንልዕሊ 30 ዓመታት "ሓርነት ዘይብሉ ህይወት ህይወት ኣይኮነን" ካብ ዝብል እምነት ነቒሉ ንህዝቡ ነጻ ንምውጻእ፣ ካብ ተራ ተጋዳላይ ክሳብ እቲ ዝለዓለ ጽፍሒ መሪሕነት ብተወፋይነት ኣገልጊሉ ክነሱ፣ ኣብ መወዳእታ ከኣ እታ ንሱ ካብ ንእስነቱ ዝተማኀተላን ዝተቓለሰላን ሓቂ ኪትድፈን ምስ ረኣየ፣ ነቲ ሓቂ ስለዝደርኀሐ ይከላበት ኣሎ። ሎሚ ንብርሃነ ብጥልመት ሃገር ምኽሳስ ሃየንታ ኢዩ እሞ፣ በዚ ዝደጋገም ዘሎ ናይ ፈጠራ ክሲታት ከይተደናገርካ፣ ኣብ ጎድኒ እዚ ውፉይ ውላድካ ብርሃነ ደው ኢልካ፣ ከምቲ ንሱ ዝበሎ ዋጋኡ ብዘየገድስ ምእንቲ ሓቂ ኪትቃለስ ግዴታ ኣሎካ። ንምንታይሲ ህይወት ብዘይ ፍትሒ ህይወት ስለዘይኮነ።